

Vědecká konference studentů

20. května 2008

Pes jako významná součást Integrovaného záchranného systému

Autor: Miroslava Mračková
Konzultant: RNDr. Renáta Urbanová

2008
B r n o

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem zadanou práci vypracovala samostatně, pod odborným vedením konzultanta RNDr. Renáty Urbanové a použila jsem pouze literární zdroje uvedené v práci.

V Brně dne 29. 4. 2008

Zpracovala:

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych ráda poděkovala mé konzultantce RNDr. Renátě Urbanové , která mi byla oporou, měla se mnou trpělivost a orientovala mě správným směrem při tvorbě práce. Dále bych chtěla vyjádřit své uznání paní Veronice Švestkové za její ochotnou pomoc, cenné rady a inspiraci.

V Brně 29. 4. 2008

OBSAH

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ.....	2
PODĚKOVÁNÍ.....	3
ÚVOD	5
1 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU	6
1.1 Příslušná legislativa.....	8
1.3 Složky IZS využívající kynologii.....	10
1.4 Kynologické organizace na platformě dobrovolnosti	12
1.5 Nasazení do operací	14
2 POUŽITÉ METODY	16
3 SYSTÉM PŘÍPRAVY PSŮ	17
3.1 Časové náklady	17
3.2 Ekonomické náklady	18
3.3 Pozitiva a negativa přípravy	19
ZÁVĚR.....	20
POUŽITÁ LITERATURA.....	21
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	23

ÚVOD

V dnešní době se zdá, že v našem okolí i ve světě se neustále zvětšuje počet katastrof, ať už přírodního či antropogenního charakteru. V těchto mimořádných událostech velmi napomáhá vyspělá technika, která umožňuje rychlejší zásahy a především o něco lepší preventivní opatření proti nim. Ovšem technika nezmůže vše, protože stále nemá svůj vlastní úsudek, ani nedokáže rychle reagovat na měnící se situaci. Proto je stále obrovským pomocníkem pro člověka pes.

Schopností psů člověk využíval již od pradávna, pomáhali mu lovit zvěř či bránit lidská sídliště. Důležitost a možnost jejich využití si celý svět uvědomil v první světové válce, kdy se využívali jako psi kurýrní, jako součást strážní a hlídkové služby a s obrovským úspěchem jako psi ambulanti, kteří byli vycvičeni k tomu, aby vyhledávali na bojišti zraněné vojáky a nevšímali si mrtvých. Bojující strany zde nasadily několik tisícovek záchranných psů a mnoho lidí jim vděčilo za své životy. Další významné nasazení ambulantičtích psů proběhlo ve válce ve Vietnamu. Po druhé světové válce mnoho chovatelů začalo psy cvičit a využívat pro humanitární účely, či jako pomocníky v oborech jako je Canisterapie či jako asistenční a vodící psy. Nyní se jich využívá s výbornými výsledky v integrovaném záchranném systému. Díky jejich ochotě spolupracovat s člověkem a jejich vlastnostem, především výbornému čichu, jsou nenahraditelným spojencem člověka při řešení mimořádných událostí a mohou napomoci zachránit mnoho lidských životů.

Cílem práce je ověření významu psa pro Integrovaný záchranný systém (IZS). Práce se zabývá především prací dobrovolných záchranných kynologů, dále její organizací, zkoumá, zda je plně funkční spolupráce mezi dobrovolnými atestovanými kynology a složkami IZS a snaží se navrhnout možné řešení této situace.

1 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU

K včasné a účinné pomoci při mimořádných událostech se využívá Integrovaný záchranný systém. Jeho základní činností je příprava na tyto mimořádné události a provádění záchranných či likvidačních prací. IZS se dělí na složky základní a ostatní. Úkolem základních složek IZS je zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení o vzniku mimořádné události, musí provádět její vyhodnocení a zajišťovat neodkladný zásah na místě jejího vzniku a v ohroženém okolí. Základní druhy jeho činností jsou preventivní práce, záchranné práce, likvidační práce, havárie a obnovovací neboli asanační práce. Těmito složkami jsou:

- Hasičský záchranný sbor České republiky
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje
- zdravotnická záchranná služba
- Policie České republiky
- odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.

Do ostatních složek IZS, které jsou povinny poskytnout plánovanou pomoc na vyžádání podle § 239/2000 a násl. Zákona č. 339/2000 Sb., patří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- ostatní záchranné sbory
- orgány ochrany veřejného draví
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- zařízení civilní obrany, neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Základní druhy jeho činností jsou preventivní práce, záchranné práce, likvidační práce, havárie a obnovovací neboli asanační práce.

Aby mohl být pes využíván k zásahům při mimořádných událostech, musí splňovat určité požadavky a mít platnou atestaci buď v plošném nebo sutinovém vyhledávání. Organizace, pod kterou spadá, má za povinnost mít uzavřenou dohodu buďto přímo s MV – generálním ředitelstvím HZS nebo s jiným orgánem s ním spolupracujícím, jako například SDH Hejnice, která má uzavřenou spolupráci s HZS Libereckého kraje. Organizací v České republice, které spolupracují s MV – generálního ředitelství HZS v oboru záchranné kynologie je 11 z toho 4 z nich fungují na platformě dobrovolnosti.

Tyto organizace jsou:

- Hasičský záchranný sbor (HZS)
- Policie České republiky (PČR)
- Městská policie hlavního města Prahy (MP Praha)
- Městská policie Ostrava (MP Ostrava)
- Armáda České republiky (AČR)
- Horská služba (HS)
- Český červený kříž (ČČK)
- Sbor dobrovolných hasičů Hejnice (SDH Hejnice)
- Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje (ZBK JMK)
- Kynologická záchranná jednotka (KZJ)
- Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (SZBK)

Úspěšnost kynologů na atestech GŘ HZS je znázorněná v následujících grafech.

Graf 1

Graf 2

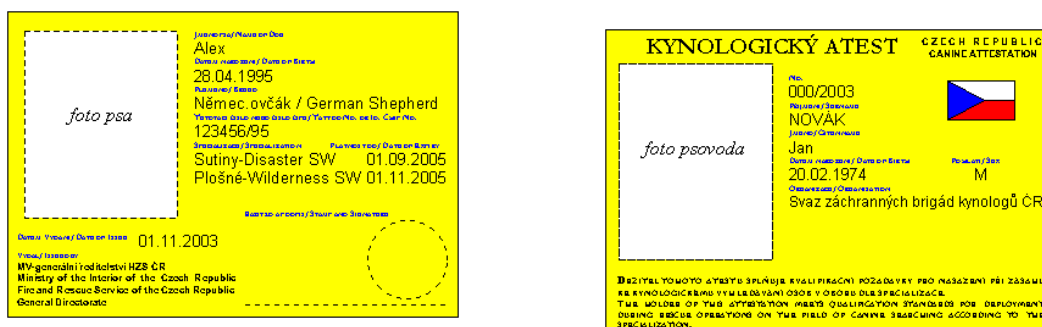
1.1 Příslušná legislativa

Pro nasazení do konkrétních záchranných operací je nutné, aby psův od se psem splňoval kvalifikační požadavky stanovené v pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10.2003. Ten je vydáván za účelem garance odborné, fyzické a zdravotní připravenosti psův od se psem. Po splnění těchto požadavků je možné, na základě dohod o spolupráci v rámci IZS, využít psa s psův odem k zásahu při sutinovém vyhledávání osob ve zřícených budovách, k plošnému vyhledávání, při pátrání po pohřešovaných osobách a k zapojení do mezinárodních záchranných operací.

Připravenost psův od se psem je prokazována na místě zásahu kynologickým atestem, který je vydáván po splnění kvalifikačních zkoušek. Pro tento účel je zřízena zkušební komise, jejímž předsedou je pracovník ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR nebo odborného útvaru Ministerstva vnitra. Atest je vydáván na 2 roky, a to se dvěma specializacemi:

specializace S (sutiny) – umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení při sutinovém vyhledávání ve zřícených budovách a k provádění záchranných operací v rámci IZS

specializace P (plošné) – umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení k plošnému vyhledávání při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci IZS.

Obr. 1 Vzor kynologického atestu

1.2 Požadavky na psa a psovoda pro nasazení přes MV GŘ HZS ČR

Aby se mohl psovod i pes účastnit akcí v rámci IZS, musí mít atestaci buď ve specializaci Sutiny nebo Plošné vyhledávání, jak jsem již výše uvedla. Dále musí mít splněny zkoušky ZZP2 pro sutinové atesty a ZTV2 pro plošné vyhledávání. K tomu patří i jisté podmínky z pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31.10.2003., které musí splňovat psovod i pes.

Pro psovoda to jsou:

- a) dosažení 18 let věku,
- b) odborná způsobilost,
- c) fyzická způsobilost,
- d) zdravotní způsobilost.

Odborná a fyzická způsobilost psovoda je prokazována absolvováním praktických a teoretických zkoušek ZZP2 pro sutinové vyhledávání a ZTV2 pro plošné. Zdravotní způsobilost se posuzuje zdravotní prohlídkou.

Podmínky pro psa jsou:

minimální věk 12 měsíců, konstituce a správný typ vyšší nervové činnosti odpovídající požadavkům pro nasazení při zásahu, odborná příprava a požadovaný stupeň vycvičenosti, fyzická způsobilost s požadovanou vytrvalostí, určité veterinární požadavky. Základní požadavky na psa (od a) do d)) jsou posuzovány zkušební komisí a veterinární požadavky - tetované číslo zápisu, absolvované očkování, zdravotní posudek s ohledem na vyšší stupeň zátěže, a odčervení - posuzuje veterinární lékař.

Pro zapojování psovodů se psy do mezinárodních operací vede MV-generální ředitelství HZS ČR seznam na základě splněných atestu a podmínek k tomu nutných. O tomto zařazení rozhoduje ředitel odboru MV-generálního ředitelství HZS ČR. Tyto podmínky jsou mimo základních kvalifikačních požadavků navíc:

- absolvování zdravotních prohlídek psovoda ve specializovaném zdravotnickém zařízení dle standardu záchranné jednotky výhradně s klasifikací „Schopen nasazení bez omezení“;
- duševní způsobilost, která se posuzuje kontrolním vyšetřením na psychologickém pracovišti MV-generálního ředitelství HZS ČR na osobní žádost psovoda;
- mezinárodní očkovací průkaz s očkováním dle standardů záchranné jednotky;
- dosažitelnost mobilním telefonem;

- souhlas žadatele s nakládáním s jeho osobními údaji dle zvláštního právního předpisu.

1.3 Složky IZS využívající kynologii

Hasičský Záchraný sbor

HZS má sice v současnosti vydán předpis pro vlastní psovody, ale v současnosti žádného atestovaného psa nemá.

Policie ČR

Využívání služební kynologie u policie u nás sahá až do dob Rakousko-uherské monarchie a ve 20 letech minulého století byl u nás pořádán první kurz psovodů Policie ČSR v Nových Hradech, kde také byla založena Policejní škola psovodů, později přesunuta do Býchor. Nejprve bylo prováděno doplňování služebních psů u jednotlivých složek nákupem od civilních chovatelů, ale později policie přešla k vytváření vlastních odchovů. Kvalitním odchovem se docílí široké specializace na základě potřeb policie. Policie ČR rozděluje specializace psů takto:

rozpracovaní - psi ve stáří 12-15 měsíců, připravování k absolvování základního kurzu a následnému zařazení do vyšší kategorie,

hlídkoví - psi vycvičení k vyhledávání osob na základě jejich pachového mraku, k propátrávání určených prostorů za účelem ukrytých osob, k obraně policejní hlídky a pod.,

pátrací - psi vycvičení k vypracovávání stop (ve frekvenci), k rozlišování předmětů a označování osob,

specialisté - psi vycvičení ke speciálním pachovým pracím,

strážní - psi vycvičení k samostatnému střežení stanovišť na pevném nebo pohyblivém úvazu, ke střežení na volno v ohrazeném prostoru a vyštěkání přibližující se osoby (skupiny osob).

Výcvik a odchov se provádí v chovných stanicích v Libějovicích, Domažlicích a Prackovicích a ve výcvikových střediscích v Býchorech, Dobroticích a v Plzni Bílá Hora., přičemž na

vyhledávání osob a celkově na speciální pachové práce se orientuje především výcviková stanice služebních psů v Býchorech.

Městská policie hlavního města Prahy

Služební kynologie byla u MP Praha zahájena v říjnu roku 1992. V současnosti sídlí útvar psovodů v nové kynologické základně MP HMP v Praze – Klánovicích. Úkolem těchto psovodů je zajištění hlídkové služby na celém území hl.m.Prahy dle zadaných úkolů, zajištění veřejného pořádku při konání sportovních a kulturních akcí, posílení hlídkové činnosti v rámci součinnostních akcí a bezpečnostních opatření, ochrana strážníků MP hl. m. Prahy před napadením a při předvádění pachatelů trestné činnosti, využití služebních psů v krizových lokalitách hlavního města, včetně zajišťování závadových osob, prezentace útvaru psovodů v součinnosti s útvarem prevence MP hl. m. Prahy, plnění dalších specifických úkolů dle rozhodnutí vedení MP hl. m. Prahy, spolupráce s Integrovaným záchranným systémem hl. m. Prahy, příprava činnosti záchranné skupiny útvaru psovodů v rámci dohody na vyžádání mezi hl. m. Prahou a ČR, MV GŘ HZS v sutinovém a plošném vyhledávání osob, splnění atestů Ministerstva vnitra ČR a Hasičského záchranného sboru ČR pro praktické nasazení.

Armáda ČR

Služební psi jsou v armádě využíváni především pro ostrahu objektů a na speciální práce, což jsou ochrana vojsk před terorizmem, vyhledávání drog, výbušnin, zbraní, k pátrání a k záchranným pracím, k vyhledávání osob zasypaných v troskách v rámci civilní ochrany.

Armáda ČR má v současné době 1350 služebních psů. Výcvik se provádí především na veterinární základně Grabštejn.

Horská služba

Stejně tak, jako kolegové ze Slovenska a většina alpských států, začala i Česká republika využívat psů záchrannů pro vyhledávání lidí z lavin.

Lavinové práce nejsou jediné, které tito psodvodi se psy provádí, čím dál tím častější je pátrání po nezvěstných a ztracených turistech.

1.4 Kynologické organizace na platformě dobrovolnosti

Pro nasazení kynologů z dobrovolných organizací je nejprve nutné složit zkoušky jednotlivých organizací, které se v určitých oblastech mohou lišit, a po jejich splnění jsou nominováni na atesty vydávanými MV-GŘ HZS ČR. Teprve po jejich úspěšném získání mohou být nasazováni do operací v rámci IZS dle svého příslušného atestu.

Sbor dobrovolných hasičů Hejnice

Psovodi SDH Hejnice jsou cvičeni jednak v sutinovém, tak i v plošném vyhledávání, ve kterém mají velmi dobré výsledky, mimo toho i ve vyhledávání utonulých a k záchraně tonoucích. Nyní mají jeden atest ve specializaci „Sutiny“ a tři v plošném vyhledávání.

Záchraná brigáda kynologů Jihomoravského kraje

Tato brigáda byla založena již v roce 1976, spolupracuje s ČČK a od roku 2002 je členem mezinárodní záchranné organizace pro záchranné psy IRO. V současné době nemá žádné atestované psodvody.

Kynologická Záchraná jednotka

Kynologická Záchraná jednotka je dobrovolným občanským sdružením. Byla založena v srpnu 2005. V únoru 2007 se stala členem mezinárodní kynologické organizace IRO, a tím i FCI. KZJ. Nemá dohodu o atestacích a nasazení do praxe přímo s MV-GŘ HZS ČR, ale s HZS Libereckého kraje a ČČK. V této době má KZS 3 atestované psodvody, z toho dva ve specializacích „Plocha“ i „Sutiny“ a jednoho ve specializaci „Sutiny“.

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky

Výcvik záchranných psů je v české republice prováděn především ve Svazu záchranných brigád kynologů ČR, což je dobrovolné otevřené občanské sdružení neziskového charakteru. Je členem Sdružení sportovních svazů ČR, Českomoravské kynologické unie, Mezinárodní kynologické federace (FCI) a mezinárodní organizace záchranných psů (IRO). Tento svaz působí nejen v České republice, ale i při záchranných pracích v zahraničí. Mimo svoji záchrannou činnost pořádá národní i mezinárodní sportovní akce. Základním organizačním článkem svazu jsou záchranné brigády kynologů rozdělených podle krajů. Svazem je vytvářena pohotovostní jednotka, která musí být neustále udržována v pohotovostním stavu, aby mohla zasáhnout při záchranných akcích. Tato jednotka je podřízena vedoucímu, jmenovanému prezidiem svazu. Výcvik SZBK se orientuje především na sutinové vyhledávání, ale trénuje se i plošné, či hledání lidí zavalených v lavině nebo utonulých osob pod vodní hladinou. Aktuálně má pod sebou 5 atestů ve specializaci „Sutiny“ a 5 ve specializaci „Plocha“

USAR team

USAR team spadá pod MV-GŘ HZS. Zkratka USAR (Urban Search And Rescue) v překladu znamená „hledání a záchrana v městském prostředí“. USAR team představuje vysoce specializovanou jednotku, která má za úkol nalezení, vyproštění a ošetření osob ve staticky narušených objektech. Nyní má Česká republika dva odřady, které slouží především při mezinárodních záchranných operacích, ale při výjimečných situacích se využívá i u nás. Tato jednotka se skládá obvykle z 6 kynologů, lékaře, týlového technika, dvou družstev hasičů-záchranářů 1+6, velitele jednotky a styčného důstojníka. Složení umožňuje nepřetržitou práci dvou skupin hasičů-záchranářů nejméně 72 hodin v 8 hodinových směnách.

1.5 Nasazení do operací

Pro praktické zahájení záchranné operace v rámci IZS je možno povolávat pouze atestované psovody se psy. Proto jsou HZS ČR a Policii ČR neustále k dispozici jejich aktuální seznamy. Je to zhruba 18 členná pohotovostní jednotka, která je velmi často aktualizovaná, aby byla zachována její vysoká kvalita. Nasazení těchto kynologů-záchranářů se provádí za pomoci vedoucího pohotovostní jednotky, který má za povinnost být neustále „na příjmu“. Musí mít informace o stavu všech psovodů a může tak sestavit optimální zásahové družstvo o hodně rychleji, než by tomu bylo, kdyby se obvolávali zvlášť jednotliví kynologové.

Záchranné práce kynologa se člení na pět základních směrů. Jsou to:

- a) vyhledávání osob v sutinách
- b) terénní vyhledávání
- c) stopování
- d) lavinové práce
- e) vodní práce
- f) specifická funkce kynologů je vyhledávání lidských ostatků a mrtvých osob.

Vyrozumění a svolávání kynologické skupiny je prováděno Operačním a informačním střediskem (OPIS) MV-generálního ředitelství HZS, které má k dispozici aktuální seznam atestovaných kynologů jak na sutinné, tak na plošné vyhledávání. Velitel zásahu vždy jedná s OPIS, pokud je to policista, které žádá o specializovanou kynologickou skupinu pro plošné vyhledávání, měli by být hasiči schopni ze svých zdrojů tuto skupinu sem co nejdříve dopravit. Kontaktování členů kynologické skupiny probíhá obvykle ve dvou fázích. Jako první musí přijít vyrozumění jejich člena prostřednictvím OPIS o vzniku mimořádné události a možnosti vyžadování jejich nasazení, a za druhé samotné vyžádání k zásahu složky IZS. Kynolog při komunikaci s OPIS sdělí, zda je schopen nasazení, nahlásí zdravotní stav a pro případ vycestování i platnost pasu, očkování psa, atd., dále místo vyzvednutí a nutný čas, který potřebuje na přípravu. Pokud dobrovolný kynolog musí být kvůli zásahu uvolněn z práce, poskytne zaměstnavatel zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu a i náhradní mzdu ve výši průměrného výdělků, která mu je následně uhrazena, protože ji lze považovat za škodu vzniklou zaměstnavateli, a za tu odpovídá stát. Na místo zásahu je

kynolog přepravován většinou vozidly nebo jinými prostředky HZS případně složek IZS. Po příjezdu se kynolog nahlásí u velitele zásahu a prokáže svoji atestaci platným průkazem. Na místě se stanoví velitel kynologické skupiny, který následně komunikuje s velitelem zásahu, aby nedošlo ke zbytečným chybám v komunikaci. Seznámí se se situací, vyžádá si doplňující informace a předá specifické požadavky pro zásah kynologické jednotky. Dobrovolný kynolog má ze zákona právo na poskytnutí odborného dohledu, zapůjčení ochranných pracovních prostředků pro jejich práci, očkování, po 2 hodinách ochranné nápoje, po 4,5 hodinách stravování a po 12 hodinách místo pro odpočinek nebo ubytování. Po ukončení nasazení zpracuje kynolog písemný záznam o nasazení psa.

2 POUŽITÉ METODY

Při zpracování této práce byly použity metody komparace, analýzy, syntézy, indukce a dedukce.

Metoda komparace byla použita především v první části práce. Metody analýzy a syntézy v kapitole třetí. Metoda syntézy shrnuje a zhodnocuje jednotlivé poznatky v oblasti záchrannářské kynologie a snaží se shrnout problematiku a vytvořit celistvost zkoumaného jevu.

Metoda indukce a dedukce byla použita především v závěru, kde se porovnávají získané informace a nalézají se možné problémy a jejich řešení

3 SYSTÉM PŘÍPRAVY PSŮ

Obecně by mělo platit pravidlo, že pro záchranný výcvik není rozhodující plemeno psa, průkaz původu ani čistota rasy. Ovšem je jisté, že určitá plemena jsou pro tento výcvik nevhodná, především proto, že jsou díky dlouhodobému genetickému šlechtění určena k jiným účelům. Například aljašský malamut k tahání saní, jiná jsou nevhodná svou nevyhovující tělesnou konstrukcí a tím, že nesplňují určité nutné fyzické předpoklady jako jsou malá či obří plemena, ale samozřejmě se najdou i výjimky. Ovšem asi nejdůležitější jsou individuální povahové vlastnosti každého jedince.

Při výběru se musí brát ohled na to, ke kterému konkrétnímu druhu záchranného výcviku chceme psa využívat. Na sutinové vyhledávání je výhodou mít lehčího jedince, kdežto na vodní práce je lépe mít silného a fyzicky zdatného psa. K nejpoužívanějším rasám patří německý ovčák, border kolie, belgický ovčák, retrívři a další. Lze využívat i lovecká plemena, která vynikají svým výborným čichem, ale musí se velmi dobře zvládnout a usměrnit jejich silný lovecký pud, který by mohl být například při plošném vyhledávání velkou překážkou. Profesionální záchranáři zaměstnaní u složek IZS využívají především psy a ne feny. Pokud by jsme chtěli použít fenu, musela by být vykastrovaná z důvodu její indispozice při hárání a vlivu na ostatní psy.

3.1 Časové náklady

Doba, za kterou je schopen pes složit atestační zkoušky, je u každé dvojice velmi individuální. Zaleží to na inteligenci psa, jeho schopnosti se učit a poslouchat, na jeho fyzických schopnostech a na chuti a trpělivosti psovoda. Velmi šikovný psovod je schopen psa připravit přibližně za tři roky, ale průměr je okolo pěti let. Pokud jde o organizace, které připravují k zásahům profesionální kynology, je to celkem jiné. Zde mají vyhrazený čas ve své pracovní době, kdy se této činnosti mohou věnovat, například u Policie ČR je to 6 hodin v týdnu a dále jedenkrát za 3 měsíce je pořádáno společné cvičení v rozsahu 20 hodin. U armády ČR trvá základní kynologický kurz 3 měsíce, poté se cvičí v útvaru a každý měsíc jsou přezkušováni.

3.2 Ekonomické náklady

Výcvik psa je velmi nákladnou záležitostí. Profesionální psovodi mají nárok na určité příspěvky na krmení zvířete a povinnou výbavu. Pokud jde o dobrovolné organizace, s nimi je to podstatně složitější, protože jsou to organizace neziskové, mohou se živit pouze z členských příspěvků nebo dotací a grantů, které na výcvik využívají. Většina z nich funguje také především jako sportovní organizace a tak na dotování atestovaných psovodů toho tolik nezbyvá. Výše poskytovaných grantů odpovídá počtu psovodů přihlášených na atesty a těch, kteří je splnili. Jedná se o grant č.8, který je určen zpravidla pro občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti zřízené podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů, která jsou ostatní složkou IZS, tzn. mají uzavřenou dohodu o plánované pomoci na vyžádání s MV-GŘ HZS ČR, HZS krajů nebo mají uzavřenou dohodu o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci s HZS krajů.

Dotace je určena především na úhradu neinvestičních výdajů, týkajících se účasti na součinnostních výcvicích, jako jsou cestovní náhrady včetně stravného členům neziskové organizace, služby související s bezpečností prací, náhrady mezd účastníků, pomůcek potřebných k tomuto součinnostnímu výcviku. Dále jsou to příspěvky na vybavení, které slouží k zásahům atestovaných kynologů, jejich zdravotní prohlídky a očkování, související se zajištěním akceschopnosti a pohotovosti k zásahu a jejich cestovní náhrady.

Tabulka 1 Přibližné náklady z grantu, které dostane vysílací organizace

Aktivita	Kč
Psovod přihlášený na atesty	2 000
Atestovaný psovod	10 000
Zástupce v OKK	25 000
Psovod poprvé registrovaný do MZO	20 000

3.3 Pozitiva a negativa přípravy

Za pozitivní jev se pokládá to, že se již sjednotily požadavky na využívání psů v IZS a to pomocí atestů pod MV - GŘ HZS ČR a tudíž nedochází k různým omylům nebo nepřipravenosti jako v minulých letech. Naštěstí výjimečně, ale občas se ještě stane, že je na záchranou akci vyslán neatestovaný psovod.

Jako negativum se jeví skutečnost, že práce se psem je dobrovolnou záležitostí a je velmi nákladná na čas i na peníze, tudíž je velmi těžké se tomu věnovat na vrcholové úrovni. Povětšinou členové dobrovolných organizací sdružujících kynologické záchranáře tuto práci dělají pouze jako koníček nebo jako sport, jen velmi malé procento z nich se dostane na vrchol, aby mohli spolupracovat se složkami IZS a nebo ještě výše se podílet na mezinárodních záchranných operacích. Jeden z nejlepších ukazatelů je to, že v České republice je asi 600 kynologů záchranářů, ale pouze 12 z nich je atestovaných. Příčina je nejspíš taková, že spousta kynologů záchranářů si neprohlubují své znalosti a málokdo je „pravý“ psovod a kynologii rozumí.

Další negativum spočívá v tom, že zásah, ale také výcvik, je velmi náročná činnost při které se může zranit jak pes, tak i člověk a zranění by ještě určitě nemuselo být to nejhorší co se může přihodit.

Problém, který by si jistě zasloužil pozornost, je financování a dotování dobrovolných neziskových organizací zabývajících se záchranářskou kynologií. V kapitole o ekonomických nákladech na výcvik je uveden systém dotování těchto organizací. Dotace se posílají těmto organizacím, ale nefunguje zde žádná forma odměny konkrétním kynologům, což se projevuje jako celkem nemotivující. Jistě by se pracovitost a snaha pomoci ostatním lidem měla oceňovat aspoň nějakou menší částkou, protože jim konkrétně neputuje nic. Většina z nich si celý výcvik musí hradit sami a to spousta lidí odradí.

ZÁVĚR

Využití záchranářské kynologie v Integrovaném záchranném systému je velmi prospěšná činnost, která ale stále není v našem státě úplně zakořeněná a nefunguje tak dobře, jak by doopravdy mohla.

Mezi největší nedostatky patří nedokonalá informovanost a zkreslené představy společnosti, ale i samotných kynologů či složek IZS o práci záchranných psů. Zásadní problém je neznalost především policistů o možnosti využití atestovaných psůvodů.

Spolupráce mezi hasiči a pohotovostní kynologickou jednotkou funguje velmi dobře. Horší je spolupráce s PČR. Přitom by mohla být velmi výhodná, a to nejen proto, že tito psůvodi díky své specializaci mohou např. velmi rychle nalézt ztracenou osobu, ale také z ekonomického hlediska, jelikož jejich nasazení hradí IZS nebo kraj a v žádném případě to nezatěžuje rozpočet Policie. Bylo by potřebné zvýšit informovanost například prostřednictvím informačního semináře u řadových policistů, kteří jezdí na místa zásahů, ale i operačních důstojníků Policie České republiky.

POUŽITÁ LITERATURA

EIS, Vilém. *Pachové práce služebních psů*. 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1954. 112 s.

HORÁK, Rudolf, et al. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. 1. vyd. Praha : Linde Praha, a.s., 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.

STUHLÍK, Dušan. Úspěšnost kynologů na atestech GŘ HZS v číslech. *Rescue Report* [online]. 2007 [cit. 2007-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://zachranari.blog.cz/0712/uspesnost-kynologu-na-atestech-gr-hzs-v-cislech>>.

SEHNAROVÁ, Irena. Psi zabíječi : Pes válečný a bojový. Psí web [online]. 2002 [cit. 2008-03-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozhlas.cz/psi/portal/>>.

SEDLÁK, Jaroslav. Záchranářský pes a jeho úloha v IZS ČR [online]. 2003 [cit. 2007-04-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.zachranari.cz/index.html?str=praxe>>.

Czech Republic Expedice [online]. 2005 [cit. 2008-04-20]. Dostupný z WWW: <http://expedice.rps.cz/lokalita_detail.php?id=736>.

Hasiči Hejnice [online]. 2007 [cit. 2008-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasicihejnice.cz/>>.

Kynologická záchranná jednotka České republiky [online]. 2006 [cit. 2008-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.kzjcr.wbs.cz/>>.

Městská policie hl. m. Prahy [online]. 2005 [cit. 2008-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.mppraha.cz/o-mestske-policii/struktura/useky/psovodi.htm>>.

USAR [online]. 2006 [cit. 2008-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/home.asp?idk=1>>.

Sbírka interních aktů generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra. [s.l.] : [s.n.], 2003. 21 s.

HRADIL, Tomáš, et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. 1. vyd. Praha : [s.n.], 2005. 40 s. ISBN 80-86640-38-8.

ŠVESTKOVÁ, Veronika. *Teoretické a praktické vzdělávání kynologa záchranáře, a jeho postup pro zařazení do IZS*. [s.l.], 2008. 77 s. Vyšší odborná škola zdravotnická. Absolventská práce.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

PČR	Policie České republiky
HZS	Hasičský záchranný sbor
MP Praha	Městská policie Praha
MP Ostrava	Městská policie Ostrava
AČR	Armáda České republiky
HS	Horská služba
ČČK	Český Červený Kříž
SDH Hejnice	Sbor dobrovolných hasičů Hejnice
ZBK JMK	Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje
KZJ	Kynologická záchranná jednotka
SZBK	Svaz záchranných brigád kynologů České republiky
IRO	Mezinárodní kynologická organizace
MV	Ministerstvo vnitra
GŘ	Generální ředitelství
USAR	Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí
IZS	Integrovaný záchranný systém
OPIS	Operační a informační středisko